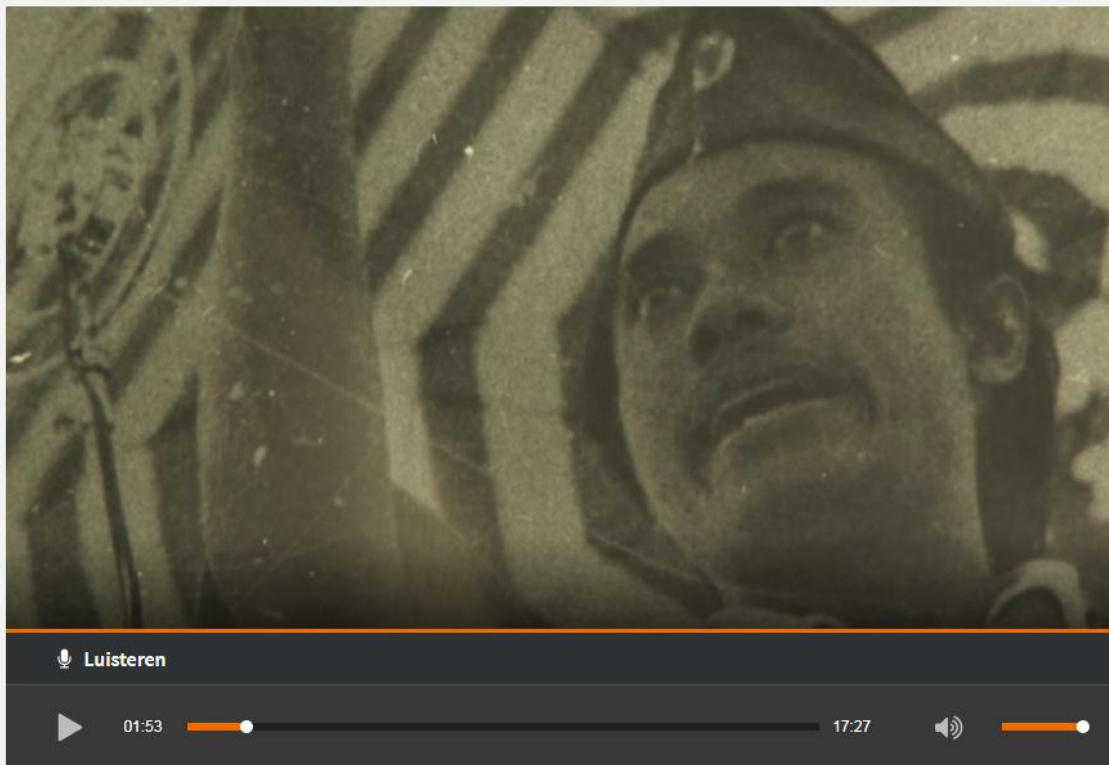

<https://eenvandaag.avrotros.nl/item/onderzoek-naar-geweld-nederlanders-tijdens-bersiap/>

“Onderzoek naar geweld Nederlanders tijdens Bersiap”. Een Vandaag, 06-12-2016.

Onderzoek naar geweld Nederlanders tijdens Bersiap

06-12-2016 14:00 | Buitenland | Redactie: Paul Arends

- 0.11 minuten. **Mark Rutte**. “Wat ik belangrijk vond was dat ook de Bersiap, dat is ook het Indonesische geweld, zou worden onderzocht. Dat is ook afgesproken.”
- 0.18 minuten. **Suzanne Bosman**. “Vrijdag ging het kabinet dus akkoord met een nieuw groot wetenschappelijk onderzoek naar de dekolonisatie van Nederlands Indië tussen 1945 en 1949. En voor het eerst, dat hoorde u, zal dan ook het geweld tegen Nederlandse families tijdens die Bersiaperiode worden onderzocht.”
- 0.25 minuten. **Interview met slachtoffer Bersiap, mevrouw Hogendijk**.
- 3.36 minuten. Interview met **Peter Hogendijk**, zoon van mevrouw Hogendijk. Hij maakte een documentaire over de Bersiap. Bosman: “Kunt u ons uitleggen wat wij precies onder die Bersiaperiode moeten verstaan?”
- 3.29 minuten. **Peter Hogendijk**. “Ja, de Bersiap. Dat was na de capitulatie van Japan. Toen was er in Nederlands-Indië grote onduidelijkheid. Er was een machtsvacuüm. De Japanners waren niet meer de baas. Er waren nog geen geallieerde soldaten. De Nederlanders zaten allemaal in kampen. Dus niemand was de baas. En de Indonesiërs hebben toen het moment

gepakt om hun eigen vrijheid te pakken. Ze wilden vrij zijn. En twee dagen na de capitulatie van Japan heeft Soekarno op de radio de vrijheid uitgeroepen. "Indonesia Merdeka".

- 4.17 minuten. **Bosman**. "En dat was een vrijbrief ook voor hele gewelddadige groepen om..."
- 4.21 minuten. **Hogendijk**. "Nou ja, een vrijbrief, misschien... Kijk, het was over heel Indonesië te horen. De Japanners hadden overal radiotorens neergezet dus over heel Java konden de Indonesiërs horen dat ze vrij waren. En toen hebben ze dus de Japanners ontwapend en ze hebben zichzelf bewapend. En ze hebben toen ook ervoor gezorgd dat de Nederlanders, die weer terug wilden komen, dat die tegengehouden werden. Die hebben ze ook aangevallen. Ze waren echt, je kunt wel zeggen, extreem gewelddadig. Maar met een reden: dat zij hun vrijheid moesten bevechten."
- 5.03 minuten. **Bosman**. "Je had van die groepen. Die heetten Pemoeda's, jongelingen. En die hielden huis?"
- 5.08 minuten. **Hogendijk**. " Er zijn wel wonderbaarlijke dingen gebeurd. Ik weet dat in Soerabaja de Pemoeda's allerlei groepjes oprichtten, die zich gingen bewapenen en met bamboesperen door de straten marcheren. En die hadden lijsten van waar de Indische mensen woonden. En voor die Indische mensen waren ze ook wel bang. Indische mensen zijn eigenlijk de gemengdbloedigen. Het waren geen Europeanen en het waren geen Aziaten. En de Indonesiërs, de Pemoeda's, de vrijheidsstrijders, die waren bang dat die Indische mensen weer de macht wilden grijpen. Want die voelden zich vooral met de Nederlanders, Koningin Wilhelmina, verbonden. Dus die werden gewoon opgepakt. Dat waren echt razzia's: met vrachtauto's werden ze opgehaald en werden ze gevangen gezet. En ja, er zijn echt wel veel nare moordpartijen geweest."
- 6.13 minuten. **Bosman**. "Er worden getallen genoemd tussen de 5.000-35.000 doden die gevallen zijn..."
- 6.22 minuten. **Hogendijk**. "Ja, die getallen zijn wel moeilijk. Laten we zeggen duizenden. Maar hoeveel.... Het zou heel fijn zijn als dat onderzoek daar nu eindelijk eens...."
- 6.30 minuten. **Bosman** gaat verder met mevrouw Hogendijk haar verhaal.
- 9.53 minuten. **Bosman**: "Meneer Hogendijk. Hoe is het voor u om te horen wat er zich om uw moeder heen heeft afgespeeld?"
- 9.54 minuten. **Hogendijk**. "Toen we daar voor het eerst in Soerabaja waren, in 2004, ontdekte ik allemaal dingen, die om haar heen gebeurd waren, die zij niet wist. Dat schieten, waar ze het over had, dat was een overval op een konvooi, met trucks die bemand werden door Brits-Indische soldaten. De Brits-Indiërs , die kwamen Soerabaja, uit naam van de geallieerden, bevrijden. Dus er kwam gewoon een leger van 5.000 Brits-Indische soldaten, die kwamen de Nederlandse vrouwen en kinderen redden. Dat konvooi zat vol met mensen en werd echt aangevallen door grote hordes Indische vrijheidsstrijders. Er zijn waarschijnlijk tussen de 100=120 mensen daadwerkelijk omgekomen."
- 11.22. minuten. **Bosman**. "U hebt een documentaire gemaakt en u hebt op een speciale dag gedraaid?"
- 11.25 minuten. **Hogendijk**. "Op 10 november. Dat is in Indonesië, maar vooral in Soerabaja, is dat de heldendag. Dat is de dag dat het Engelse leger na de Tweede Wereldoorlog een massale aanval op Soerabaja pleegde. Met schepen en vliegtuigen. De 5.000 Brits-Indische soldaten waren grotendeels uitgemoord. Dus de Engelsen kwamen wraak nemen en die wilden Soerabaja op die Pemoeda's heroveren. Het is dus een oorlog geweest om Soerabaja,

die begon op 10 november. De Indonesiërs hebben toen laten zien dat zij wilden vechten. Dus dat was hun heldenmoment.”

- 12.18 minuten. **Bosman** laat stukje uit documentaire van Hogendijk horen en ondervraagt mevrouw Hogendijk verder.
- 14.15 minuten. **Bosman**. “Nu hoorden we afgelopen vrijdag met name premier Rutte over deze periode waar onderzoek naar komt. Is dat belangrijk voor u?”
- 14.27 minuten. **Mevrouw Thera Hogendijk**. “In het begin dacht ik: “alweer een onderzoek”. We zijn om de oren geslagen met nieuwsberichten over wat onze jongens voor misdaden begaan hebben in Indië. En dat heb ik altijd heel verschrikkelijk gevonden. Want van de andere kant: wat de inlanders, de jongeren, ons, de vrouwen en kinderen, maar ook onze militairen hebben aangedaan, dat is te weinig aan het licht gekomen. En dat mag ook wel eens een keer gezegd worden. Die hebben vrouwen en kinderen gewoon vermoord, omdat ze Hollands waren.”
- 15.10 minuten. **Bosman**. “Dus dat wordt, als het aan u ligt, nu ook aangetoond. Daar zal in ieder geval onderzoek naar gedaan worden. Peter Hogendijk, hoe is dat voor u?”
- 15.20 minuten. **Hogendijk**. “Ja, ik ben zeker voor een onderzoek. Laat het maar boven water komen. En ik ben ook erg benieuwd hoe het eigenlijk komt dat er in Nederland maar ook bij de Nederlandse mensen in Indonesië – dat ze totaal niet doorhadden dat de Indonesiërs in de Japanse tijd een 180 graden gedraaid zijn. Hoe kan het dat Nederland dat niet gezien heeft? Dat men dacht: we gaan gewoon weer terug naar de koloniale tijd Ze hebben het niet gezien. Ja, dat vind ik wonderbaarlijk. En dat er nog twee Politonele Acties achteraan kwamen. De Nederlandse Tweede Kamer was er voor, die heeft het geaccordeerd. Ik ben wel benieuwd naar dat onderzoek. Wat er allemaal boven water komt. Maar ook van beide zijden. Er zijn over en weer wraakacties geweest. Dus Indonesiërs namen wraak op de Indische mensen. Toen kwamen de Engelsen, die moesten weer wraak nemen, dus het was een buitengewoon chaotisch geheel.”
- 16.33 minuten. **Mevrouw Hogendijk**. “Het is wel begrijpelijk van de kant van de Nederlandse jongens die daar zaten dat als een van hun makers gedood werd. Wat doe je dan? Dan wil je ook wraak nemen. Het is afschuwelijk maar het gebeurt. Want een Indonesiër, die een Nederlander vermoordt, wat doet die met die persoon? Dat is iets wat een Nederlandse soldaat niet zal doen. Die worden op een afschuwelijke manier in mootjes gehakt (Nederlandse soldaten, red.)”
- 17.11 minuten. **Bosman** “Laten we hopen dat er zoveel mogelijk naar boven komt Van alle kanten over die bijzondere, ingewikkelde en pijnlijke, bloedige en chaotische periode van ons aller geschiedenis, daar in Nederlands-Indië.”